

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ (4782/2021) ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

(Δημοσιεύτηκε στον ΣΥΝΗΓΟΡΟ, τεύχος 144/2021)

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε πρώτα με μια γενική θεώρηση του νέου νόμου για τις δημόσιες συμβάσεις (4782/2021) και εν συνεχεία με ορισμένα ενδιαφέροντα σημεία και κατευθύνσεις αυτού (συγκεκριμένα άρθρα), εξαιρουμένων των διατάξεων που αφορούν τις συμβάσεις του Υπουργείου Άμυνας.

Ο νέος νόμος επέφερε τροποποιήσεις και αντικαταστάσεις σε 130 άρθρα του προηγούμενου νόμου (4412/2016), προσθήκες σε 24 άρθρα αυτού και καταργήσεις σε 11 άρθρα του. Δηλαδή το νέο νομοθέτημα (4782/2021) παρεμβαίνει στο 50% περίπου του προηγούμενου νομοθετήματος (4412/2016). Πρόκειται για μια εκτεταμένη παρέμβαση, στα όρια της αντικατάστασης του προηγούμενου νόμου από τον νέο. Σημειωτέον δε ότι ο προηγούμενος νόμος, ήταν ένας σχετικά νέος νόμος, μόλις πενταετίας, ο οποίος μάλιστα είχε ήδη υποστεί 404 (!) τροποποιήσεις λόγω αστοχιών και προσαρμογών.

Τέτοια ριζική τροποποίηση ενός πρόσφατου νόμου μπορεί να σημαίνει είτε ότι ο προηγούμενος νόμος ήταν ένας νόμος μη λειτουργικός, που δημιούργησε προβλήματα και δυσχέρειες στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, είτε ότι οι αλλαγές που ψηφίστηκαν με τον νέο νόμο αναμένεται να ανταποκρίνονται στις ανάγκες μιας νέας εποχής, ανεξαρτήτως της ποιότητας του προηγούμενου νόμου. Πάντως, η επιχειρηματική και η νομική κοινότητα δεν είχε ασκήσει γενικευμένη αρνητική κριτική στον προηγούμενο νόμο.

Επειδή τα πάντα κρίνονται εκ του αποτελέσματος, σε μερικά χρόνια από σήμερα (και αν στο μεταξύ δεν αλλάξει και πάλι ο νέος νόμος) θα μπορούμε - τότε - να κρίνουμε αν οι νέες διατάξεις έδωσαν λύση στα χρόνια προβλήματα των δημοσίων συμβάσεων ή εάν προσέθεσαν καινούργια. Σε μερικά χρόνια από σήμερα θα μπορούμε να δούμε εάν αντιμετωπίστηκαν οι υπερβολικές

εκπτώσεις, που νοθεύουν τον υγιή ανταγωνισμό, καθώς και εάν επιταχύνθηκαν οι διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων. Προς το παρόν θα επισημάνουμε τα θετικά και τα αρνητικά του νέου νόμου με βάση την μέχρι τώρα εμπειρία.

Το σίγουρο είναι ότι για να αρχίσει να λειτουργεί και να τεθεί επί της ουσίας σε εφαρμογή ο νέος νόμος, θα πρέπει κάποιои να εργαστούν πολύ εντατικά ώστε να εκδοθεί, το συντομότερο δυνατό, ένας μεγάλος αριθμός από τις ογδόντα (80) υπουργικές αποφάσεις και προεδρικά διατάγματα που προβλέπονται στο άρθρο 139 του νόμου. Θα πρέπει μάλιστα να σημειωθεί ότι αρκετές από αυτές τις υπουργικές αποφάσεις αναφέρονται και αντιστοιχούν στον πυρήνα νέων αντιλήψεων και πολιτικών, τις οποίες εισάγει ο ν. 4782/2021. Συνεπώς η έκδοσή τους είναι κρίσιμη και για την, επί της ουσίας, εφαρμογή των νέων πολιτικών που προβάλλονται.

Ειδικότερα αναφερόμαστε ενδεικτικά και κυρίως:

- στην απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για τον Κανονισμό Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσης (άρθρο 139, παρ. 20)
- στην απόφαση του ίδιου Υπουργού για τον Κανονισμό Προεκτιμώμενων Αμοιβών Μελετών και Τεχνικών Υπηρεσιών (άρθρο 139, παρ. 22)
- στην απόφαση του ίδιου Υπουργού για τον καθορισμό ορίου έκπτωσης άνω του οποίου απαιτείται πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης (άρθρο 139, παρ. 26)
- στις υπουργικές αποφάσεις για τον προσδιορισμό των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών κλπ (άρθρο 139, παρ. 37)
- στην απόφαση του ίδιου Υπουργού για την απαιτούμενη πιστοποίηση του Ιδιωτικού Φορέα Επίβλεψης (ΙΦΕ) για την διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ στο έργο, για τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του ΙΦΕ κλπ (άρθρο 139, παρ. 42)
- στην απόφαση του ίδιου Υπουργού για τον καθορισμό των κριτηρίων, των βαθμών ανά κριτήριο, των τεχνικών χαρακτηριστικών λειτουργίας του, της

διαδικασίας καταχώρησης κλπ του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης - βαθμονομίου (άρθρο 139, παρ 45)

- στην κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τη σύσταση, οργάνωση και διοίκηση της Εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (άρθρο 139, παρ. 54)

- στην απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για την μετάβαση στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (άρθρο 139, παρ. 55)

- στην κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Δικαιοσύνης για τον καθορισμό της αποθετήριας αρχής για την δημοσίευση πληροφοριών στις διαδικασίες διαιτητικής επίλυσης διαφορών (άρθρο 139, παρ 62).

Εάν οι πιο πάνω υπουργικές αποφάσεις δεν εκδοθούν κατά προτεραιότητα και άμεσα, ούτε ο νόμος θα λειτουργεί, επί της ουσίας, σε κρίσιμα σημεία του, ούτε θα υπάρχει απόδειξη για την πραγματική βούληση υλοποίησης όσων νέων πολιτικών αντιλήψεων αυτός ευαγγελίζεται. Νέων πολιτικών αντιλήψεων όπως αυτές που έχουν να κάνουν, κυρίως, με την μετατόπιση κρίσιμων υποχρεώσεων και αρμοδιοτήτων της διοίκησης σε ιδιώτες (επίβλεψη, έλεγχος μελέτης του έργου, επιμετρήσεις εργασιών - άρθρα 57, 59 και 70), με την βαθμολόγηση των επιχειρήσεων που εκτελούν δημόσια έργα (άρθρο 61) και με την καθιέρωση Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (άρθρο 84), θέματα που θα αναλύσουμε πιο κάτω, από την νομική τους μόνο σκοπιά.

Ένας μεγάλος αριθμός των νέων ρυθμίσεων αρχίζουν να ισχύουν από 1-6-2021. Οι περισσότερες αλλαγές που αφορούν στα θέματα εκτέλεσης των έργων θα εφαρμόζονται σε συμβάσεις που θα συναφθούν με διαγωνισμούς που θα προκηρυχθούν μετά την 1-9-2021. Σχετικό εκτενή πίνακα έχει επιμεληθεί και δημοσιεύσει στον ιστότοπό της η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων. Αν λάβουμε υπόψη το μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δημοπράτησης και ανάθεσης των έργων, είναι προφανές

ότι η πληθώρα των νέων ρυθμίσεων, που αφορά στην εκτέλεση των έργων, θα αρχίσει να εφαρμόζεται περί τα τέλη του 2022 και μετά. Σε περιπτώσεις δε σοβαρών δικαστικών εμπλοκών στη φάση ανάθεσης, θα έχουμε συμβάσεις με πλήρη εφαρμογή του νέου νόμου από το 2024 και μετά, αναλόγως και του χρόνου δημοσίευσης της προκήρυξης. Άρα τα συμπεράσματα από την εφαρμογή των νέων διατάξεων μάλλον θα καθυστερήσουν...

Ειδικότερα, αξίζουν προσοχής τα επόμενα άρθρα του νέου νόμου (μέσα σε παρένθεση αναφέρονται τα άρθρα του προηγούμενου ν. 4412/2016, τα οποία τροποποιούνται ή στα οποία προστίθενται οι νέες διατάξεις):

1. Άρθρο 21 (72): Θέμα κατάπτωσης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής λόγω υποβολής «μη κατάλληλης» προσφοράς.

Στην παρ. 2ε προβλέπεται η κατάπτωση της εγγυητικής συμμετοχής στο διαγωνισμό αν ο διαγωνιζόμενος υπέβαλε «μη κατάλληλη» προσφορά, με την έννοια της περ. 46, της παρ. 1 του άρθρου 2. Η περ. 46 ορίζει ότι, *«ως μη κατάλληλη νοείται μια προσφορά όταν δεν σχετίζεται με την σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης»*.

Ο ορισμός της μη κατάλληλης προσφοράς διατηρείται από τον προηγούμενο νόμο, ο οποίος όμως δεν προέβλεπε την ποινή της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής.

Κατά την άποψή μας ο πιο πάνω ορισμός της «μη κατάλληλης» προσφοράς εμπεριέχει μεγάλα περιθώρια παρερμηνειών και κατά συνέπεια αυθαιρεσιών ή διευκολύνσεων, για ένα θέμα μάλιστα ιδιαίτερης σπουδαιότητας και σοβαρών συνεπειών (κατάπτωση εγγυητικής επιστολής).

2. Άρθρο 32 (88): Προσδιορισμός ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών.

Στην παρ. 5α ορίζεται ότι, «Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.».

Για ένα τόσο σοβαρό θέμα (υπερβολικές εκπτώσεις που πλήττουν τον υγιή ανταγωνισμό και θίγουν την ποιότητα των έργων, μελετών κλπ) επελέγη μια εύκολη ρύθμιση. Αν όμως ένας προϋπολογισμός δημοπράτησης είναι διογκωμένος ή περιορισμένος (συμπιεσμένος), σε σχέση με το πραγματικό κόστος της σύμβασης, ο μέσος όρος των εκπτώσεων δεν προσδιορίζει το εύλογο ή μη μιας προσφοράς, ούτε το ασυνήθιστα χαμηλό ύψος αυτής. Πολύ περισσότερο ουδόλως το προσδιορίζει εάν ορισμένοι ή όλοι οι διαγωνιζόμενοι έχουν αντιληφθεί την απόκλιση. Αλλά και υπό ομαλές συνθήκες, που ο προϋπολογισμός αντιστοιχεί στο πραγματικό κόστος, τίθεται το ερώτημα γιατί επελέγη το 10% αντί του 15% ή του 20%; Προέκυψε από στατιστικά στοιχεία; Δεν θα έπρεπε, αν υπάρχουν, να αναφέρονταν στην αιτιολογική έκθεση του νόμου; Αλλά και περαιτέρω, η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το 10%, χωρίς προϋποθέσεις ή κριτήρια, παρέχει έδαφος αυθαιρεσίας και εξυπηρετήσεων λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι η κρίση της αυτή δεν προβλέπεται ότι θα γίνεται πριν την υποβολή των προσφορών. Θα μπορούσε να απαιτείται τουλάχιστον η σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου.

Αξίζει να σημειώσουμε εν προκειμένω και την άποψη της Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ), επί του νομοσχεδίου (και ήδη ν. 4782/2021), η οποία για το συγκεκριμένο θέμα παρατηρεί ότι η ρύθμιση του 10% δεν μπορεί μόνη της να αντιμετωπίσει το πρόβλημα και προτείνει «... να ληφθούν υπόψη

οι πραγματικές συνθήκες στην αγορά, ώστε να αναμορφωθούν, ενδεχομένως οι τιμές των περιγραφικών τιμολογίων των έργων και οι προεκτιμώμενες αμοιβές των μελετών και οι σχετικοί προϋπολογισμοί των δημοπρατούμενων συμβάσεων να καταρτίζονται από τις αναθέτουσες αρχές με βάση στοιχεία που θα προσεγγίζουν τις πραγματικές τιμές της αγοράς.».

3. Άρθρο 57 (136): Θέματα ιδιωτικής επίβλεψης.

Με την παρ. 3 προβλέπεται η δυνατότητα παρακολούθησης, ελέγχου και διοίκησης (επίβλεψης) των έργων από πιστοποιημένους ιδιωτικούς φορείς επίβλεψης (ΙΦΕ). Πρόκειται για δυνατότητα μεταφοράς αρμοδιοτήτων της διοίκησης σε ιδιώτες, που έχει εφαρμοστεί στις συμβάσεις παραχώρησης, αλλά που για πρώτη φορά προβλέπεται σε συμβάσεις αμιγώς δημοσίων έργων. Όμως, παράλληλα με την ιδιωτική επίβλεψη, διατηρούνται αρμοδιότητες της διοίκησης σχετικά με την επίβλεψη του έργου, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα πλέγμα σχέσεων μεταξύ αναδόχου, ιδιωτικής επίβλεψης, δημόσιας επίβλεψης (διευθύνουσας υπηρεσίας) και Προϊσταμένης Αρχής, το οποίο κατά την άποψή μας θα αυξήσει τις διαδικασίες επίλυσης τυχόν διαφωνιών και ίσως επιφέρει καθυστερήσεις στην πρόοδο των έργων. Συναφώς, η Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων παρατηρεί ότι είναι ασαφές το ποιος έχει την «τελική ευθύνη» για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης: διευθύνουσα υπηρεσία ή ΙΦΕ.

Με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 προβλέπεται ότι με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών θα καθοριστούν τα θέματα που συνάπτονται με τον ΙΦΕ (πιστοποίηση αυτού, προσόντα του, διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ στο έργο, διαδικασία σύναψης σύμβασης ΙΦΕ και αναδόχου, καθήκοντα και υποχρεώσεις του ΙΦΕ, αμοιβή, εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ, λόγος αντικατάστασής του κλπ). Η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, στην έκθεσή της επί του νομοσχεδίου, παρατηρεί επί του θέματος αυτής της υπουργικής απόφασης, έλλειψη αναφοράς των βασικών αρχών και κατευθύνσεων που διέπουν τα κριτήρια απόκτησης και διατήρησης επαγγελματικής επάρκειας του ΙΦΕ, όπως

επιβάλλεται από το άρθρο 43 παρ. 2 εδ. α' του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο η νομοθετική εξουσιοδότηση πρέπει να είναι ειδική και ορισμένη, να περιγράφει δε τις βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση.

4. Άρθρο 59 (138): Θέματα ελέγχου της μελέτης δημοπράτησης του έργου από τον ανάδοχο, μετά την υπογραφή της σύμβασης.

Η παρ. 2 προβλέπει υποχρέωση του αναδόχου να ελέγξει την μελέτη δημοπράτησης του έργου μετά την υπογραφή της σύμβασης και πριν την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο. Αν ο ανάδοχος προτείνει τροποποιήσεις της μελέτης και η Προϊσταμένη Αρχή, μετά από γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβουλίου, κρίνει τις τροποποιήσεις ουσιώδεις και δαπανηρές (ουσιώδη αύξηση του εργολαβικού ανταλλάγματος), η σύμβαση διαλύεται, ο ανάδοχος αποζημιώνεται και προτείνεται στον επόμενο κατά σειρά μειοδότη να εκτελέσει το έργο με την υφιστάμενη μελέτη και με την (ακριβότερη) προσφορά του που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Δηλαδή η διοίκηση διαλύει μια σύμβαση λόγω της μελέτης και αποζημιώνει τον ανάδοχο, ύστερα δε συνεχίζει τη σύμβαση με την αρχική μελέτη και με ακριβότερο ανάδοχο!...

Η παρ. 18 ορίζει ότι ο ανάδοχος δεν μπορεί να εγείρει αξιώσεις αν αυτές αφορούν αποκλειστικά αστοχίες της μελέτης τις οποίες δεν επικαλέστηκε.

Η ρύθμιση αυτή κατ' αρχήν θα καθυστερεί την έναρξη των εργασιών κατά 5 μήνες τουλάχιστον, βάσει των προθεσμιών που προβλέπονται στο ίδιο άρθρο και λαμβανομένων υπόψη των δυνατοτήτων ανταπόκρισης της διοίκησης. Περαιτέρω, ο έλεγχος της μελέτης είναι πρακτικά έως αδύνατος πριν την έναρξη των εργασιών όταν πρόκειται για υπόγεια έργα ή υποθαλάσσια ή έργα σε περιοχές με αρχαία κλπ (ομοίως και η άποψη ΕΑΑΔΗΣΥ). Άρα η παρ. 18 θα έρχεται σε αντίθεση με τις πραγματικές δυνατότητες σε πολλές περιπτώσεις. Όμως το χειρότερο είναι ότι η ρύθμιση αυτή δυνατόν να αποτελέσει εργαλείο για να «μεταβιβάζεται» το έργο από τον πρώτο στο δεύτερο (ακριβότερο) μειοδότη, και μάλιστα με εμπλοκή της διοίκησης, αφού

είναι αυτή που θα αποφασίζει για την ουσιώδη ή μη αύξηση του εργολαβικού ανταλλάγματος εξ αιτίας των προτεινόμενων τροποποιήσεων της μελέτης από τον αρχικό ανάδοχο, που είναι και η αιτία (η ουσιώδης αυτή αύξηση) για την λύση της σύμβασης και την αποζημίωση του αρχικού αναδόχου!

Είναι αντιληπτή η πρόθεση του νομοθέτη να αντιμετωπίσει τις τροποποιήσεις της μελέτης που επιχειρούνται κατά την εκτέλεση του έργου. Αντί όμως να λύσει το χρόνιο πρόβλημα, ανοίγει ένα νέο (και μάλιστα με χειρότερες επιπτώσεις) που εμφανίζεται πριν την έναρξη των εργασιών, με ενδεχόμενες συνέπειες την καθυστέρηση, την αποζημίωση και την αύξηση του οικονομικού ανταλλάγματος.

Επί του θέματος η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής επισημαίνει ότι η ρύθμιση θέτει ενδεχομένως ερωτηματικά ως προς την εναρμόνισή της με την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του αναδόχου.

Για το ίδιο θέμα η Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) αναφέρει ότι, «... οι εν λόγω διατάξεις εισαγάγουν σημαντικές καθυστερήσεις πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών, απροσδιόριστες δαπάνες αποζημιωτικού χαρακτήρα, εγείρουν σημαντικές επιφυλάξεις ως προς την τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, καθώς η αναθέτουσα αρχή συνδιαλέγεται με τους οικονομικούς φορείς μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ενώ ευνοούνται οι συνθήκες ανάπτυξης φαινομένων συμπαιγνίας μεταξύ των συμμετεχόντων στις σχετικές διαδικασίες.».

Τέλος, στο θέμα της αποζημίωσης του αναδόχου αν η σύμβαση λυθεί λόγω των παρατηρήσεων στη μελέτη, προβλέπεται ότι ο ανάδοχος «αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για την συμμετοχή του στον διαγωνισμό και μέχρι τη διάλυση της σύμβασης» και εν συνεχεία ότι, με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής κατόπιν γνωμοδότησης του τεχνικού συμβουλίου, «κρίνεται το εύλογο της δαπάνης για την αποζημίωση». Είναι προφανής η έλλειψη συμβατότητας μεταξύ των λέξεων

«αποδεδειγμένες δαπάνες» και «εύλογο της αποζημίωσης». Εφόσον αποζημιώνονται οι «αποδεδειγμένες δαπάνες» (αυστηρός προσδιορισμός της αποζημίωσης) παρέλκει η χρήση του όρου «το εύλογο της δαπάνης», ο οποίος χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις αδυναμίας πλήρους απόδειξης του ύψους της.

5. Άρθρο 61 (142): Καθιέρωση βαθμονομίου.

Με το άρθρο αυτό καθιερώνεται ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) όλων των τεχνικών εταιρειών που εκτελούν δημόσια έργα. Γιατί καθιερώνεται το βαθμονόμιο και σε τι θα χρησιμεύει, δεν αναφέρεται. Η παρ. 5 παραπέμπει τον καθορισμό των κριτηρίων, των βαθμών ανά κριτήριο, τα τεχνικά χαρακτηριστικά λειτουργίας, τη διαδικασία καταχώρησης σ' αυτό και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, σε απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Ούτε εδώ αναφέρεται ή υπονοείται ο σκοπός και η χρήση του βαθμονομίου! Διερωτώμεθα τι είδους “βαθμονόμιο” είναι αυτό, που δεν γνωρίζουμε σε τι και πως θα χρησιμεύει.

Η πιο πάνω παρ. 5 προσκρούει ευθέως στο άρθρο 43 παρ. 2 εδ. α' του Συντάγματος αφού αναθέτει εν λευκώ στον Υπουργό να καθορίσει τα πάντα χωρίς νομοθετικές αρχές και κατευθύνσεις.

Χαρακτηριστικά, η Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) επισημαίνει ότι, *«... οι ρυθμίσεις του προτεινόμενου άρθρου είναι γενικόλογες, ατελείς και ανώριμες, δεν είναι συνεκτικές με τις λοιπές ρυθμίσεις του νόμου και ιδίως με τις διατάξεις του π.δ/τος 71/2019, στις οποίες προβλέπονται τα Μητρώα των εργοληπτικών επιχειρήσεων και εγείρουν σοβαρές επιφυλάξεις ως προς τη συμβατότητά τους με τις λοιπές διατάξεις του ν. 4412/2016 και ιδίως με διατάξεις ενωσιακής προέλευσης, με κίνδυνο να καταστούν εξ αρχής ανεφάρμοστες και να δημιουργήσουν σοβαρά ζητήματα κατά την ερμηνεία και εφαρμογή τους.»*.

Δυστυχώς, η πρόχειρη νομοτεχνική αποτύπωση του θέματος, αν δεν αναδιατυπωθεί πλήρως, θα δημιουργήσει σοβαρές νομικές εμπλοκές ή θα «εξαφανιστεί» σιωπηρά ή ρητά, όπερ και το πιθανότερο...

6. Άρθρο 65 (146): Καθιέρωση ηλεκτρονικού ημερολογίου σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης.

Είναι από τις θετικές και πρωτοποριακές ρυθμίσεις του νέου νόμου. Στις λεπτομέρειες όμως πάλι κρύβονται προβλήματα... Δεν διευκρινίζεται, όπως θα έπρεπε, ότι οι πράξεις του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας σε σχέση με το περιεχόμενο του ημερολογίου, όπως οι απορρίψεις εγγραφών ή οι εντολές για επιπλέον εγγραφές (παρ. 3), δεν αποτελούν βλαπτικές πράξεις. Και επειδή δεν διευκρινίζεται (και μέχρι να διευκρινιστεί), η νομική συμβουλή είναι να ασκούνται κατ' αυτών ενστάσεις, για να μην απολεστούν δικαιώματα.

7. Άρθρο 66 (147): Αναστολή προθεσμιών λόγω ανωτέρας βίας.

Η παρ. 7 ορίζει ότι οι προθεσμίες της σύμβασης αναστέλλονται λόγω γεγονότων ανωτέρας βίας, αλλά ότι η αναστολή δεν μπορεί να υπερβεί το ένα δέκατο (1/10) της συνολικής συμβατικής προθεσμίας! Τι γίνονται στη συνέχεια τα τυχόν συνεχιζόμενα γεγονότα ανωτέρας βίας; Δεν εμποδίζουν τη συνέχιση του έργου; Οι προθεσμίες θα «τρέχουν» παρότι δεν είναι δυνατή η εκτέλεση των εργασιών; Σε ποια δικαστική κρίση θα αντέξει αυτή η ιδέα που αποτυπώθηκε σε νομοθετικό κείμενο;

Τέλος, με την παρ. 4, αυξάνεται η οριακή προθεσμία αποπεράτωσης του έργου από το άθροισμα «συμβατική πλέον 1/3 αυτής» στο άθροισμα «συμβατική πλέον 1/2 αυτής», χρονικό διάστημα που ο ανάδοχος δεσμεύεται να συνεχίζει την κατασκευή του έργου.

8. Άρθρο 70 (151): Επιμετρήσεις συνοδευόμενες από δήλωση περί της αληθείας αυτών.

Με το άρθρο αυτό αλλάζει ριζικά ο τρόπος ελέγχου των επιμετρήσεων. Οι επιμετρήσεις δεν ελέγχονται από την υπηρεσία όταν υποβάλλονται, αλλά θεωρούνται κατ' αρχήν αληθείς, συνοδευόμενες από δήλωση του αναδόχου περί της αληθείας αυτών. Η υπηρεσία υποχρεούται να ελέγξει οποτεδήποτε το 40% αυτών. Μέχρι τότε, καθώς και μέχρι τον έλεγχο της τελικής επιμέτρησης, γίνονται οι τμηματικές πληρωμές (μηνιαίοι λογαριασμοί) του αναδόχου βάσει της δήλωσης περί της αληθείας των επιμετρήσεων. Κατά την άποψή μας, η ρύθμιση δημιουργεί ένα καθεστώς αβεβαιότητας και εκκρεμοτήτων που διαιωνίζεται, καλλιεργώντας έδαφος πρόσφορο για αυθαιρεσίες ή εξυπηρετήσεις.

Είναι πιθανό το ενδεχόμενο ο έλεγχος που θα γίνει στο τέλος, να ανατρέψει (ορθά ή εσφαλμένα) τα μέχρι τότε δεδομένα, να επιφέρει ακόμα και με μεγάλες μεταβολές και να προκαλέσει σοβαρές συνέπειες (αρνητικός λογαριασμός μεγάλου ύψους, ποινικές ρήτρες, ενδεχόμενη κατάπτωση εγγυητικών επιστολών κλπ). Αν δε αυτές οι αρνητικές μεταβολές προκύπτουν από ενδεχόμενα εσφαλμένες διορθώσεις, θα έχει δημιουργηθεί μια όψιμη και ανεπίκαιρη δραματική ανατροπή της μέχρι τότε εξέλιξης της σύμβασης, η οποία θα ισχύει μέχρι να αποφανθούν τα δικαστήρια. Αλλά και αντίθετα, μέχρι να ελεγχθεί το 40%, καθώς και η τελική επιμέτρηση του έργου, υπάρχει κίνδυνος διόγκωσης (και αντίστοιχης πληρωμής) των ποσοτήτων διάφορων εργασιών που (δεν) εκτελέστηκαν. Για να προστατεύσει ο νομοθέτης το δημόσιο συμφέρον σ' αυτή τη περίπτωση, προέβλεψε (παρ. 5) ειδική ποινική ρήτρα (3%) επί του τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού όταν αυτό αποκαλυφθεί, χωρίς όμως ρητή σχετική αναφορά και σε τόκους υπερημερίας από την είσπραξη έως την επιστροφή των ποσών των λογαριασμών που βασίστηκαν στις διογκωμένες επιμετρήσεις.

Πρόβλημα παρουσιάζεται περαιτέρω σχετικά με τον προσδιορισμό των «ανακριβών» επιμετρήσεων και των «εκ προθέσεως ανακριβών» επιμετρήσεων, αφού για τις δεύτερες υπονοείται και ποινική αντιμετώπιση (τελευταίο εδάφιο της παρ. 6). Πραγματικά, ο ορισμός που δίδεται στην παρ. 4 για τις ανακριβείς και τις εκ προθέσεως ανακριβείς επιμετρήσεις αφήνει

περιθώρια παρερμηνειών και υποκειμενικής κρίσης. Συγκεκριμένα, ως «ανακριβείς» επιμετρήσεις θεωρούνται όσες φέρουν προφανή υπολογιστικά σφάλματα ή παραλείψεις ή αναφορά λανθασμένου άρθρου του τιμολογίου και δεν μπορούν να αποδοθούν σε πρόθεση του αναδόχου να εξαπατήσει την υπηρεσία, ως «εκ προθέσεως αναληθείς» επιμετρήσεις νοούνται οι επιμετρήσεις που εκ προθέσεως περιέχουν αναληθή επιμετρητικά στοιχεία. Δυσδιάκριτα τα όρια της πρόθεσης... Ομοίως τοποθετείται και η Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) εκτιμώντας ότι θα δημιουργηθεί πλήθος ερμηνευτικών ζητημάτων και προβλημάτων εφαρμογής.

9. Άρθρο 81 (165): Επαναφορά της δυνατότητας σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας.

Πρόκειται για μια θετική ρύθμιση του νέου νόμου που επιτρέπει τη συμμετοχή στην εκτέλεση του έργου επιχειρήσεων που έχουν τα προσόντα να το αναλάβουν και να το εκτελέσουν, σε κοινοπραξία με τον ανάδοχο. Άλλωστε θα μπορούσαν να συμμετάσχουν ούτως ή άλλως στην εκτέλεσή του και ως υπεργολάβοι. Με την είσοδό τους στην κοινοπραξία κατασκευής, ως μέλη αυτής, ευθύνονται σε ολόκληρο για το σύνολο του έργου, οπότε η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό, με περισσότερους υπεύθυνους για το έργο.

10. Άρθρο 84 (170): Καθιέρωση Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ - ΤΙΜ - ΤΕΜ) και Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ).

Πρόκειται επίσης για μια από τις θετικές ρυθμίσεις του νέου νόμου, αρκεί να συσταθεί σύντομα ο φορέας λειτουργίας και να εκδοθούν οι απαιτούμενες υπουργικές αποφάσεις (παρ. 3, 5 και 6).

Μέσω της ρύθμισης αυτής θα επιχειρηθεί να αντιμετωπιστεί το μεγάλο και χρόνιο πρόβλημα των εσφαλμένων προϋπολογισμών δημοπράτησης, που

οδηγεί στις υπερβολικές εκπτώσεις, που με τη σειρά τους οδηγούν σε καθυστερήσεις και σε ποιοτικές υποβαθμίσεις των έργων. Και αυτά γιατί τα χρησιμοποιούμενα τιμολόγια είναι παρωχημένα, δεν ανταποκρίνονται στα σημερινά κοστολόγια και δεν είναι συμβατά με τις σύγχρονες τεχνικές προδιαγραφές. Επιτέλους μπορεί να ξεκινήσει ο εκσυγχρονισμός του συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων.

11. Άρθρο 87 (174): Ένσταση κατά βλαπτικών πράξεων σε βάρος του αναδόχου.

Επιχειρείται απλοποίηση της διαδικασίας υποβολής της Ένστασης (με ηλεκτρονική αποστολή), αλλά παράλληλα δημιουργούνται δύο θέματα που χρήζουν νομοθετικής ρύθμισης. Πρώτον, δεν κατονομάζεται το όργανο στο οποίο απευθύνεται η Ένσταση. Η παρ. 1α αναφέρει ότι η Ένσταση απευθύνεται στο, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο όργανο. Απαιτείται διευκρίνιση. Δεύτερον, καθιερώνεται ασφικτική και ανατρεπτική προθεσμία 60 ημερών για την έκδοση απόφασης επί της Ένστασης. Μετά την παρέλευση των 60 ημερών η διαφωνία μπορεί να επιλυθεί μόνο από το Δικαστήριο. Η ρύθμιση αυτή κρίνεται ατυχής διότι στερεί από το αρμόδιο όργανο (συνήθως τον Υπουργό) το δικαίωμα να αποφανθεί αργότερα επί της Ένστασης (ως συνήθως γίνεται). Θα έπρεπε να προβλέπεται η δυνατότητα να αποφανθεί μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης από το Δικαστήριο, οπότε να αυξηθεί η πιθανότητα να περατωθεί ενδεχομένως η υπόθεση διοικητικά, χωρίς απασχόληση των Δικαστηρίων. Γιατί θα πρέπει η απόφαση να εκδοθεί εντός 60 ημερών; Αυτό το ζήτημα καλό θα ήταν να επανεκτιμηθεί όταν θα έρθει η ώρα της πρώτης τροποποίησης - διόρθωσης του νόμου, που δεν θα αργήσει, δεδομένου ότι υπάρχουν αβλεψίες και εσφαλμένοι αριθμοί παραγράφων σε παραπομπές κλπ, όπως τις επισημαίνουν τόσο η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής, όσο και η Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ).

12. Άρθρο 88 (176): Διαιτητική επίλυση διαφορών.

Με τον νέο νόμο προβλέπεται η δυνατότητα της διαιτησίας όχι μόνο στις νέες συμβάσεις, αλλά και σε όσες ήδη εκτελούνται. Πρόκειται για θετική ρύθμιση, δια της οποίας θα επιταχυνθεί η επίλυση των διαφωνιών και θα μειωθεί ο όγκος απασχόλησης των Δικαστηρίων.

Δυστυχώς όμως, ο νέος νόμος δεν διόρθωσε (παρότι είχε την ευχέρεια και την ευκαιρία) την νομοτεχνικά άκρως προβληματική διάταξη που ίσχυε βάσει του άρθρου 176 του ν. 4412/2016 (το οποίο σημειωτέον ουδέποτε εφαρμόστηκε). Ειδικότερα:

Η παρ. 2 ορίζει ότι η διαιτησία διέπεται από τις διατάξεις που εκάστοτε ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου. Η διαιτησία του Δημοσίου συναντάται στο άρθρο 49 του Εισαγωγικού Νόμου του ΚΠολΔ, στο οποίο ορίζεται ότι το Δημόσιο μπορεί να συνομολογήσει συμφωνία διαιτησίας μόνο εγγράφως, ύστερα από γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ) και απόφαση (ΚΥΑ) του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού, με τον ίδιο δε τρόπο ορίζει τους διαιτητές του. Ερωτάται λοιπόν: Για κάθε προκήρυξη που θα εμπεριέχει ρήτρα διαιτησίας θα πρέπει προηγουμένως να έχει γνωμοδοτήσει επί της ρήτρας η Ολομέλεια του ΝΣΚ και να έχει εκδοθεί ΚΥΑ;

Το ίδιο ερώτημα αφορά και τις διαιτησίες της παρ. 6, ήτοι συμφωνίες διαιτησίας που επιτρέπεται να συναφθούν εκ των υστέρων, για συμβάσεις που ήδη εκτελούνται. Θα πρέπει η συμφωνία διαιτησίας γι' αυτές να υποβάλλεται για γνωμοδότηση στην Ολομέλεια του ΝΣΚ και να εκδίδεται ΚΥΑ; Και γιατί θα πρέπει το ΝΣΚ να γνωμοδοτήσει ακόμα και για ρήτρες διαιτησίας που δεν αφορούν το Δημόσιο αλλά Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (π.χ. ΕΡΓΟΣΕ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ κλπ) που έχουν αυτοτελείς νομικές υπηρεσίες;

Η παραπομπή στις διατάξεις για τις διαιτησίες του Δημοσίου ήταν ατυχής και άσκοπη, μόνο προβλήματα δε θα δημιουργήσει.

Περαιτέρω, δεν υπάρχει πρόβλεψη για τις διαφωνίες για τις οποίες έχει ήδη ασκηθεί Προσφυγή στο Δικαστήριο, αλλά δεν έχει εκδικαστεί η υπόθεση. Κατά την άποψή μας δεν εμποδίζεται η υπαγωγή σε διαιτησία εφόσον υποβληθεί παραίτηση από το δικόγραφο της Προσφυγής μετά την υπογραφή της συμφωνίας διαιτησίας.

Προβληματική όμως είναι και η ρύθμιση της παρ. 4, που εξακολουθεί να ισχύει, σύμφωνα με την οποία η διεξαγωγή της διαιτησίας υπόκειται στον «Κανονισμό Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών – Κρατών» (Rules on Transparency in Treaty based Investor - State Arbitration) της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL). Έχουμε αναζητήσει τον Κανονισμό στα Ελληνικά, αλλά η αναζήτηση απέβη άκαρπη. Δηλαδή γίνεται παραπομπή σε κείμενο, για το οποίο δεν υπάρχει επίσημη (ή έστω γενικώς αποδεκτή) μετάφρασή του στα Ελληνικά. Προς τι η επιλογή (από τον προηγούμενο κατ' αρχήν νομοθέτη) ενός κειμένου που δεν χρησιμοποιείται παρά ελάχιστα παγκοσμίως και που – εξ όσων γνωρίζουμε – ουδέποτε έχει χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα σε διαιτησίες στην Ελλάδα; Δεν επαρκούσαν άραγε οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που είναι επαρκέστερες και αναλυτικότερες; Κι αν δεν ικανοποιούσαν αυτές οι διατάξεις, δεν ικανοποιούσαν άραγε ούτε οι κανόνες του ICC που ευρέως χρησιμοποιούνται;

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι η παρ. 4 εξακολουθεί να ορίζει ότι οι διατάξεις του πιο πάνω Κανονισμού κατισχύουν των κανόνων διαιτησίας που καθορίζονται «σύμφωνα με την παρ. 3». Επειδή η παρ. 3 αναφέρεται στην απόφαση του Διαιτητικού Δικαστηρίου, πιθανολογούμε ότι εννοεί σύμφωνα με την παρ. 2. Δηλαδή οι ρυθμίσεις του πιο πάνω Κανονισμού θα υπερισχύουν των κανόνων της διαιτησίας που προβλέπονται στα συμβατικά τεύχη, με τα οποία δημοπρατήθηκε το έργο, αλλά οι όροι, όμως, των οποίων σύμφωνα με σειρά αποφάσεων του ΣΤΕ (ενδεικτικά ΣΤΕ ΟΛ. 1667/2011) δεν μπορούν να αμφισβητηθούν ακόμα κι αν αντίκεινται σε διατάξεις της κοινής νομοθεσίας, του Συντάγματος ή του Κοινοτικού δικαίου. Συνεπώς, θα πρέπει να επέλθει διόρθωση και στο σημείο αυτό.

13. Άρθρο 108 (221): Κατάργηση της επιλογής των μελών επιτροπών με κλήρωση.

Με τον ν. 4024/2011 (άρθρο 26) καθιερώθηκε η επιλογή των μελών των επιτροπών με κλήρωση προκειμένου να διασφαλίζεται, με τρόπο τυχαίο, η συμμετοχή στις επιτροπές διαγωνισμού ή παραλαβής, στα γνωμοδοτικά όργανα κλπ, με διαφάνεια και χωρίς άνωθεν παρεμβάσεις. Στο εξής η αναθέτουσα αρχή (ή η προϊσταμένη αρχή - βλ. τροποποιημένο άρθρο 172 περί της παραλαβής του έργου) θα επιλέγει τα πρόσωπα των επιτροπών. Δεν θα λέγαμε ότι είναι ένα θετικό βήμα. Επί δε της δικαιολογίας ότι η κλήρωση επέφερε καθυστερήσεις, αντιτείνεται ότι μάλλον αλλού θα πρέπει να αναζητηθούν οι αιτίες των καθυστερήσεων.

14. Άρθρο 138 (372): Αίτηση Αναστολής και Αίτηση Ακύρωσης στη φάση της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Είναι μια ρύθμιση προς τη σωστή κατεύθυνση, δια της οποίας επιχειρείται επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης δια της μείωσης των καθυστερήσεων στη φάση των δικαστικών εμπλοκών. Προβλέπεται η άσκηση της Αίτησης Αναστολής και της Αίτησης Ακύρωσης με το ίδιο δικόγραφο, η προθεσμία για την άσκηση του οποίου και η άσκησή του κωλύουν την σύναψη της σύμβασης. Επίσης κωλύεται η πρόοδος της διαδικασίας για 15 ημέρες από την άσκηση της Αίτησης. Δηλαδή, σε γενικές γραμμές, η απόφαση επί της Αίτησης Αναστολής δεν είναι επί της ουσίας αναγκαία για την αναστολή της σύμβασης της σύμβασης, αλλά είναι αναγκαία για την αναστολή της προόδου της διαδικασίας του διαγωνισμού πέραν των 15 ημερών. Με τον τρόπο αυτό θα περιοριστεί σημαντικά η απασχόληση των Δικαστηρίων και της διοίκησης για την Αίτηση Αναστολής. Εφόσον δε τηρηθούν οι προβλεπόμενες προθεσμίες (εντός 60 ημερών προσδιορισμός δικασίμου της Αίτησης Ακύρωσης και έκδοση του διατακτικού της απόφασης εντός 15 ημερών από την συζήτηση ή από την προθεσμία για υποβολή υπομνημάτων) τότε η ρύθμιση θα αποδειχθεί θετική διότι σε συντομότατο χρονικό διάστημα θα

έχουμε αμετάκλητη κρίση επί της Αίτησης Ακύρωσης, προς την οποία κρίση η διοίκηση θα είναι υποχρεωμένη να συμμορφωθεί, ενώ μέχρι τώρα δεν ήταν υποχρεωμένη να συμμορφωθεί προς το σκεπτικό της απόφασης επί της Αίτησης Αναστολής και σε μεγάλο αριθμό διαγωνισμών ανέμενε την κρίση επί της Αίτησης Ακύρωσης, η οποία καθυστερούσε αναλόγως του φόρτου των αρμοδίων Δικαστηρίων.

Μια τελευταία σχετική παρατήρηση: προσοχή στον αριθμό των σελίδων του δικογράφου διότι με τον ν. 4786/2021, άρθρο 24 (προσθήκη παραγράφου 6 στο άρθρο 17 του πδ 18/1989) τα εισαγωγικά δικόγραφα ενώπιον του ΣΤΕ δεν επιτρέπεται πλέον να υπερβαίνουν τις 30 σελίδες!

15. Άρθρο 140 παρ. 8: Πλασματική αυτοδίκαιη παραλαβή έργων που αφορούν υποδομές δικαστηρίων.

Πρόκειται για μια (τουλάχιστον) πρωτότυπη ρύθμιση που αναφέρεται σε έργα υποδομών δικαστηρίων. Αυτά λοιπόν τα έργα, εάν περατώθηκαν προ 10 τουλάχιστον ετών από την δημοσίευση του νόμου (9-3-2021) και έχουν δοθεί προς χρήση στον φορέα κατασκευής ή/και στο κοινωνικό σύνολο (υπονοεί προφανώς και περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχει καν διενεργηθεί διοικητική παραλαβή προς χρήση κατ' άρθρο 72 του ν. 3669/2008), αλλά δεν έχουν παραληφθεί πραγματικά ή αυτοδίκαια, θεωρείται ότι έχουν παραληφθεί αυτοδικαίως κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου (!), επιστρέφονται δε άμεσα (ή παύουν να ισχύουν) οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης.

Πραγματικά είναι μια ρύθμιση που δημιουργεί απορίες αφού φαίνεται να τακτοποιεί έργα που χρησιμοποιούνται από το κοινωνικό σύνολο χωρίς ενδεχομένως να έχει καν προηγηθεί παραλαβή προς χρήση και για τα οποία είναι ανέφικτη ακόμα και η αυτοδίκαιη παραλαβή τους μετά από σχετική όχληση του αναδόχου, όπως προβλέπει ο νόμος.

Η προϋπόθεση που τίθεται για την εφαρμογή της ρύθμισης («εφόσον δεν υφίστανται δικαστικές εκκρεμότητες της αναθέτουσας αρχής κατά του αναδόχου») είναι ατελέσφορη διότι η αναθέτουσα αρχή δεν στρέφεται δικαστικά κατά του αναδόχου, αλλά ο ανάδοχος είναι αυτός που στρέφεται δικαστικά κατά πράξεων της υπηρεσίας. Άρα, ως προϋπόθεση θα έπρεπε να είχε τεθεί το ότι δεν υφίστανται δικαστικές εκκρεμότητες του αναδόχου κατά της αναθέτουσας αρχής κατά πράξεων ή παραλείψεων αυτής και των αρμοδίων οργάνων της και υπηρεσιών της, τουλάχιστον για θέματα που σχετίζονται με την ποιότητα και την ασφάλεια των έργων αυτών.

Σημειώνεται τέλος ότι η διάταξη αυτή δεν υπήρχε στο κείμενο του νομοσχεδίου που ετέθη στη δημόσια διαβούλευση.

Παρά τις σοβαρές επιμέρους επιφυλάξεις μας για κρίσιμες ρυθμίσεις του νέου νόμου 4782/2021, ευχόμαστε πραγματικά να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την απορρόφηση των κονδυλίων που αναμένονται να διατεθούν, με σκοπό την αντιμετώπιση των βαρύτατων οικονομικών συνεπειών της πανδημίας. Ίσως στο σημείο αυτό θα μπορούσε ο νέος νόμος να είναι πιο δραστικός εάν συνέδεε ευθέως την επιλογή των αναδόχων, μεταξύ άλλων, και προς κριτήρια που σχετίζονται με τις ανάγκες και τις προοπτικές επιχειρήσεων, εργαζομένων και κράτους στην, μετά την πανδημία, εποχή. Ανάγκες και προοπτικές που αναφέρονται στη διατήρηση και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, στον ψηφιακό μετασχηματισμό, στην επίτευξη στόχων για την αντιμετώπιση της απειλής της κλιματικής αλλαγής, στην χρηματοοικονομική διευκόλυνση του κράτους κλπ. Θα μπορούσε να προτιμηθεί και αξιοποιηθεί περισσότερο η σχέση κράτους – ιδιώτη μέσα από καθοριστικά κριτήρια – κίνητρα, που επιλέγει το κράτος, υπηρετεί ο ιδιώτης και ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κρίσιμης περίπτωσης.

Ντίνος Χρ. Ρόβλιας, Δικηγόρος